

(המשך מעמוד 15)

המרכזיים באותה תקופה היה קצין בכיר מהמדרג המרכזי במישטרת ירושלים. גם הוא פרש כסופו של דבר, אחרי שהבין שלמעשה כהנא רק מכירב.

פארנויה בכיפה

לדיברי קלצ'נסקי, כהנא אהב כסף, והשטרות הירקוקים משח' קים אצלו תפקיד נכבד. בתקופתי הוא קיבל בראש כמה צ'קים מתורמים אמריקאיים. לא סכומים משמעותיים. היו לו כמה יהודים בארץ שתרמו לו, אבל בררר-כלל הוא היה יוצא לארצות-הברית, כדי לאסוף שם את התרומות לאירגון.

הוא קמץ קיצוני. הוא שולט בכספי התנועה, ואיש מלבדו לא יודע

מאנשיו להקפיד על תריג מיונות. לאטילאט התברר לו, שכהנא שואב את כל אמונתו וכוחו הנפשי מהתורה. הוא טען באוזניו שהוא ממששים את הנביאים, ושאלוהים שלח אותו להציל את עם ישראל. הוטלה עליו שליחות, ולכן רק הוא צודק, הוא האוטוריטה, והוא יודע מה טוב ומה רע, מה צריך לעשות ומתי.

לדבריו, כהנא אינו מסוגל לסבוק כל התנגדות ועירוער על דבריו. הוא פוסק אחרון ויחיד. כשמישהו היה מעיר משהו שונה, כהנא היה מבטיב בו בעיניים וזעמות, עד שהפעיל היה חוזר בו ומבקש סליחה על רברר-השטרות שאמר.

כ"ל מה שהוא אמר, התקבל בררר-כלל כתורה מסיני. השומעים היו פוערים את עיניהם ובולעים הכל, אומר קלצ'נסקי. כהנא מרבה להשתמש בכיטוים

קרובות לשם התבררות. אם לא היה יוצא להיריירושלים, הוא היה מסתגר בחדרו שלו כמטה כך שעות על גבי שעות.

ככל שקלצ'נסקי הכיר יותר את הרב, הוא החל מבחין בהתנהגותו המורה. היינו מרברים ואז היה נכנס פיתאום לאכסטזה. הוא היה רועד בכל הגוף, מנמצץ בעיניים כל הזמן, פיו היה זו במהירות, הוא נראה כמו קפיץ שמאיים להשתחרר בכל רגע. כמותם רגעים חשבתי שמולי יושב משוגע שצריך לאשפו אותו. הוא היה קופץ מנושא לנושא, לא נתן לשני לדבר, מוציא מפיו דברים מחרירים ומניי יריים כל הזמן, כאילו שהוא נואם בכיכר.

התנהגותו של כהנא ודבריו המבהילים יצרו אצל קלצ'נסקי תחושה כבדה. "ראיתי שהאיש משוגע והתחלתי להתרחק ממנו". לעיתים תכופות הם ניהלו שיחות איריאולוגיות על מהות כך ועל הפעולות שהיא צריכה לעשות.

בסיומה של אחת מהשיחות האלה יצא קלצ'נסקי את משרדו כך ולא שב אליהם מאו. הוא זוכר כל מילה שנאמרה בה והוא משחזר אותה.

התחלנו לרבר על ערכים. הוא אמר שאת מספיק לגרש אותם. צריך לחסל אותם. האירגון שלו יעשה את זה ויחסל אותם אחר-אחר פיסית. צחקתי ואמרתי לו, שהוא לא מסוגל להיכנס לשכם מבלי להודיע על כך מראש לצ'הל, כדי שישלחו לשם שתי פלוגות שישמרו עליו. זה האירגון עזר יותר. מייד אחרי זה הוא קפץ לעניין הרביעי, ואמר שהאירגון שלו יהרוס את המיסגרים. בלב ידעתי שהשתולים מעבר לקיר כבר מדוחים על מה שהוא צורה.

ואז הוא הגיע ליהודים השמאלנים. לדבריו, צריך וחובה להרוג אותם, כי הם כופרים. שאלתי אותו בתמימות איזה בית-מישפט יפסוק להם מוות, והוא ענה לי שאין צורך בבית-מישפט. הוא יחליט והאירגון יוציא את החלטתו לפועל.

צחקתי. הרי הוא לא היה מסוגל לתכנן הפגנה, חוץ מזה שהוא פטפטן ולא יודע לשמור סוד. אבל דבריו הפחידו אותי. אני אומנם איש מייך קיצוני-לאומי, אבל אני לא מסוגל להעלות על דעתי שיהודי יהרוג יהודי. אמרתי לו שאין לו סמכות מוסרית לעשות את זה, ושהוא מזכיר לי מישטר טוטליטרי שממנו באתי, בפולין. הוא לא ענה והמשיך.

הוא טען שצריך להפעיל טירור נגד עיתונאים ואף להוציאם ליהורג, וישו ארבעה אשירי-צ'בור שחייבים לחסל אותם ראשונים. אלה הם מאיר וילנר, אורי אבנרי, יוסי שריד ושלומית אלוני. שאלתי אותו: איפה הגבול? מי ערב לי שמור לא תחליט להוציא אותי ליהורג, אולי תחליט להרוג גם את מנחם בגין?

כאן הוא קפץ ואמר לי: בגין, הבוגד הזה המומה, שצריך לתלות אותה בכיכר מלכיי-ישראל! כאן כבר לא התאפקתי. אני מכיר את בגין משנות ה-50. הוא יהודי יקר ואיש אמיץ. והאפס הזה כדבר עליך צעקתי על כהנא שהוא מוכיר לי את האיריאולוגיה הנאצית, ואני לא מוכן לשבת איתו בחדר אחד.

בכל משך השיחה כהנא לא שם לב למה שאמרתי. כך זה היה בררר כלל. אחרי שאמר מה שאמר על בגין, וזה היה בזמן ההסכמים עם מצרים, הוא חזר לערכים, ואמר שמי ששוכבים עם יהודיות צריך להרוג אותם. ולפני כן להתעלל בהם עד שימותו. ליהודיות לא היה לו עונש מוגדר. פעם הציע להרוג גם אותן. כעבור רגע הציע לגלח להן את הראש.

אחרי השיחה הזאת לא שבת לראות אותו. אז הוא נראה לי מטורף לא מויק, שאין מאחוריו שום כוח של ממש. היום, כשהוא בכנסת, אני נחרד. אם יושיבו אותו מול פסיכיאטרים, אין לי ספק שהוא יאושפו בצו, אחרי שהם יקבעו שהוא מטורף קליני. אני אומר כפה מלא: הוא נאצי וחייבים לעצור אותו! **בן-ציון ציטרין**

פיהרר כחול-לבן

(המשך מעמוד 15)

בכריתה גם כאן, בתלאי-כבי. שכונת שפירא ממוקמת בדרום העיר, והיא אחת הקורבנות של הסרטן הערבי המתפשט. כמו רבות אחרות, הפכה השכונה מוקד משיכה חשוב לערכים המתגוררים ביפו ובאזורים אחרים.

"מומן שילטונו של בנין החלו נוהרים לשכונה ערכים בקצב מסחרר שלא היה כמותו, כאשר כל בית הניתן להשכרה מושכר, ובתים סגורים (בתים שפגנו מבעליהם והם נבעלות ממשל" תחת) נפוצים והופכים לאחוזתם הקבר עה של שודדים ערביים (... שמעתי יהודיות רבות מבלות כבחרתם של חברות ערכים. המצב הגיע עד ליד שרבות מן הבנות חוששות להינתק מן הערכים מפחד. ארוניהם, המש' ליטים עליהן. אהבה' עליידי טירור ואוימים..."

אין ספק שבסניגינון זה אין חידוש. תעמולה גזענית בנוסח זה היא שהביאה לעליית היטלר לשלטון. שנתיים אחרי שתפס היטלר את השלטון, ב-15 בינואר 1935, אישר הרייכסטג הגרמני את החוק להגנת הדם הגרמני וה' כבוד הגרמני, שבו נאמר בין השאר: "חדור הכרה שהדם הגרמני הוא תנאי מוקדם להמשך קיומו של העם הגרמני, חדרו רצון בלתי-נכנע להב' טיח את האומה הגרמנית לעולם. החליט הרייכסטג פה אחד על החוק הבא המתפרסם בזה:

(1) נישואין בין יהודים לבין נתיני המדינה כעלי דם גרמני או כעלי דם קרוב לו — אסורים. נישואים שנערכו בניגוד לחוק בטלים, גם אם נערכו בחו"ל, לשם עקיפת חוק זה.

(2) יחסים מחוץ לנישואין בין יהודים לבין נתיני המדינה כעלי דם גרמני או דם קרוב לו — אסורים." גירסתו של מאיר כהנא לחוק. מיהו יהודי? וזה כמעט לחלוטין לחוקר הגזע ההיטלראיים משנת 1935.

יותר מאחוז מכלל הבוחרים בייש ראל קידמו בשימחה את הצהרותיו של כהנא. שהמשיך לשכלל את השקפת-עולמו הגזענית, כמו בדברים שצוטטו מפיו ביומן האנגלי גרוזלם פוסט: "ערכים מסתובבים בעם היהודי וכובשים את ליבן, כיסן וכבודן של הצעירות היהודיות. התופעה גוברת מדי שנה, ומרהים הוא מיספר הערכים החיים עם היהודיות. מצד אחד — הספרדיות הממושבים או משכונות המצוקה, ומצד שני — האשכנזיות, בעיקר במישפחות המעמדה-בינוני או הגבוה, כולן נופלות קורבן לסטורדך הערבי שונא ישראל, היודע שהדרך הטובה ביותר לזיין את המדינה היא לזיין יהודיה ולפרסם זאת בכל צורה שרק אפשר."

בעת שהותו של מאיר כהנא בכלא רמלה הוא חיבר עוד נספח למיין קאמף שלו, תחת הכותרת ארבעים שנה, בחוברת זו הוא ממשך ומטיף באותו הסיגנון:

הסתה ישירה זו, המנוגרת לכל סדר אפשרי במדינה דמוקרטית, איפיינה את אסיפות-הבחירות של מאיר כהנא בחודשים האחרונים (ראה מיסגרת: אדולף כהנא בכיכרות). כנסת ה-11, אמר כהנא: "הלילה הזה הוא יציאת מצרים. מהיום אנחנו עם יהודי במדינה יהודית (... ככנסת הבאה נזכה בשמונה מנדטים..." ובעוד מעריציו נושאים אותו על כפיים, הוא המשיך ואמר: "הדבר הראשון שנעשה בכנסת יהיה לשבת עם שמיר ולדרוש ממנו לתקן את חוק מיהו יהודי, ואת שיחרור עצוריו המחחרת (... נשב עם כולם, נדרוש מהם להגיע לכנסת ועכשיו הנפחד אותה לבית-כנסת..."

אחד מעורויו של מאיר כהנא המשיך את נשורתו ואמר: "תתחיל תקופה קשה לערכים כאריי-ישראל. נעמיד בפניהם את הכרייה — לעזוב את הארץ או שנעזור להם לעזוב את הארץ." מאיר כהנא זרע רוח רעה בפולרי טיקה הישראלית, ועכשיו הכנסת קוצ' רת סופה, העשויה לחסל את הדמוקרטיה הישראלית. **דן עזמבר**

קולנוע

(המשך מעמוד 45)

את הגיורה באהבה רבה ואף שרים ללכוד האחים הגדולים את השיר את קור-אור לי בשפתם.

הוגמאות לאבסורד אינן חסרות: סרט הסברה על הצבא האמריקאי, שבו חיילים אמיצים מוקיעים אינטלקט טואלית ממושקפת המטיפה לשלום, לא היה מבייש את הרב כהנא. סרט תעמולה אחר, שבו מחוק כומר צבאי את ידי החיילים המשתתפים בניסוי גרעיני, הוא ציני במיוחד, כאשר יודעים כמה מקרים של מחלות, קרינה ונזקים פיסיים, נגרמו לאותם החיילים שאכן נטלו חלק בניסויים אלה. אשר לתמונה שבה חיילים בחגור מלא צועדים בגאון אל תוך מוקד ההפצצה, לפי מיטב המסורת של סירטי הפלישה לנורמאנדיה, זה כבר טירוף מוחלט וחסר היגיון לחלוטין.

אם מדובר בקרינה, עולה שוב דמותו של קובריק, כאשר רואים כיצד זוכה העם האמריקאי להסבר מפורט שצריך להרגיע אותם: הכל מדברים על הקרינה, אבל לא צריך לדאוג. זה מהווה רק 15 אחוז מן הסכנה של הפצצה, למה ש-85 אחוז מן האנשים רואים להם כראש וראשונה. איך אמר הגנרל אצל קובריק: "מה זה כבר כמה עשרות מיליוני קרבנות בתוך החישוב הכללי של המילחמה?"

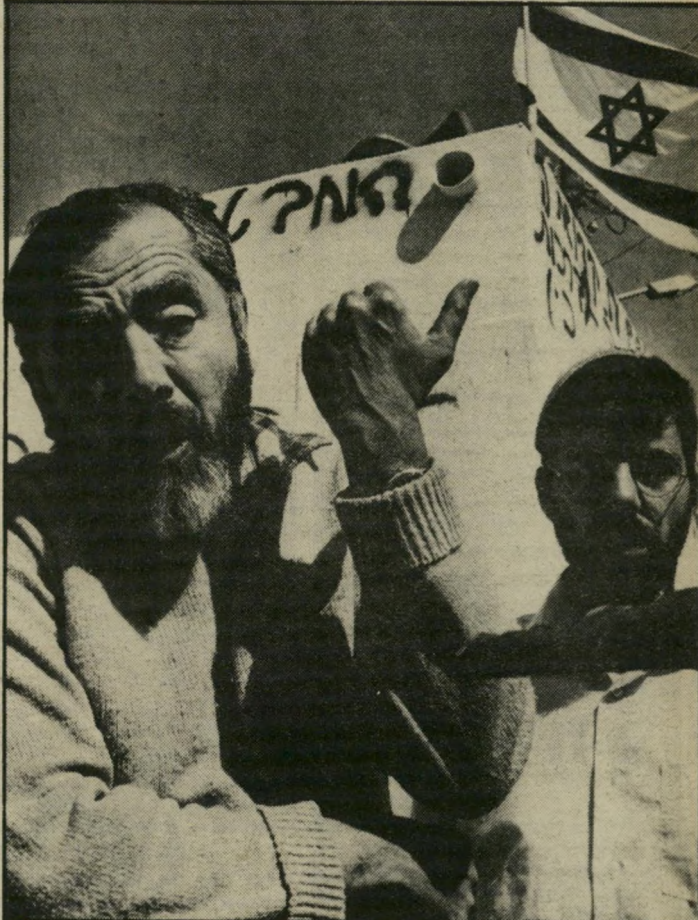
בכלל, הפצצה אינה דבר נורא כל כך. אם יודעים להתגונן נגדה, אומרים לך הסרטים הללו בקור רוח מוחלט. יש פצצה, למד לתפוס מחסה, להסתתר במקום הנכון, להתגלגל היטב מתחת לשולחן או למיטה. מיקלט נכון עשוי להיות פתרון יעיל במצב חירום, ועל כן קבלנים ורזיונים מוכרים בתים בזכות המיקלטים שיש בהם. כלי היסטריה כבוקשה. צריך להתרגל לעובדה שזה ישמש את האורה, ביום מן הימים, ולכן גם התקנת פריסקופ כדי להציץ בעולם שמבחוץ. מבלי להסתכן בהקרנה ישירה, זה רעיון טוב. אשר לאספקטים המוסריים, נמצא גם כומר שמסביר כי אי-אפשר יהיה להאשים מישפחה אשר לא תקלטה ממיקלטה גר או עונברארה, כי הרי המיקלט מרחב מוגבל הוא, ומיועד בראש וראשונה לבני המישפחה.

וכל זה הופיע בסרטים תעוריים, כאשר המישפחה האמריקאית הממוצעת, זו שיושבת ליד מקלט-הדריו או הטלוויזיה, ומאזינה ברצינות רבה, נראית כמו פארווריה מגוחכת של עצמה.

מה שחסר לתמונה, אלה הם השירים שחוברו באותה תקופה, אותן בלדות או שירי רוק אשר קיבלו את עצם קיומיה של שואה גרעינית כעובדה מוגמרת, קיבלו אותה בחיוך מברור אפילו, כאשר לא מיהו להצביע על סכנות המורות יותר שאורכות לפתחו של אדם, ואינן זוכות לתשומת-לב שעה שהכל חושבים רק על הפצצה. הכל חושבים עליה ואיש אינו נתון רעמו על יוסדהיין, אומר אחד השירים שמלווים את הסרט.

ביעילות ובקצב אופייני לקולנוע האמריקאי, הרכיבה שלישיית הקולנוענים הצעירים (בני 29-34) את כל החומר הזה ביחד, ואין ספק שהם צודקים, אין צורך בשום מילת הסבר. החומר מרבה בזכות עצמו. לא רק בנשוא המוצהר, כלומר סכנות מילחמה גרעינית, אלא גם בנושאים רבים אחרים, כמו לדוגמה שטיפת-מוח מרוכות של הציבור ררך אמצעייה-תיקשורת השונים, יצירת אווריה מתאימה עליידי עיוות אינפורמציה ופריטה על הנקודה החשובה ביותר לכל אדם, בטחוננו ונחיותו הפרטית מאוד.

אכן, כך נדמה, כל עוד יכול אדם לדאוג לעצמו וליקוריו, שיהיה להם טוב ובוה, ולא איכפת לו מה קורה שם בחוץ, לכל הפוחזים והלא-זהירים? גישה זו עברה באמריקה של שנות ה-50, היא עוברת גם באמריקה של היום.

גיבור לאומי מאיר כהנא הוטס במיוחד מארצות-הברית. על חשבון צה"ל. כדי לשכנע את חסידיו שהתבצרו בבונקר בימית. למנותו. משהצליח במשימתו הפך כמעט גיבור לאומי.

מה נעשה בכסף. לפעילים הקרובים הוא משלם שכר ועום. לכהנא דירה בקריית-ארבע, אך הוא מתגורר בדירה צנועה ביותר בירושלים. אשתו של כהנא היא דתית אדוקה שנתנת משיחה עם גברים, על אחת כמה וכמה אם הם חילוניים.

לאטילאט החל קלצ'נסקי לתהות על קנקנם של הבאים למטה. היה נרמה לי שכולם בפארנויה. הם היו מפרחים לדבר בתוך המישטרדים, וכשהיו רוצים לדבר ביניהם היו יוצאים החוצה. כל אחד חושב בשני שהוא שתול ושהוא מרליף. רובם לא הצליחו להחזיק מעמד בתנועה יותר מזמן קצר.

קלצ'נסקי הבחין שכהנא רוחה את החילוניים ומקרב את הרחיים. באותה תקופה הגיעו לכך צעירים ימניים חילוניים. כהנא הטיף להם השכם וערב לשמור-מיצוות ולנהל אורח חיים דתי. הלחץ של כהנא על החילוניים היה כה חזק, עד שמי שלא שינה את אורחות-חיייו מצא עצמו מחוק לאירגון. הבחורות שכחברה הן כולן שומרות-מיצוות, והיום אלה הוא מיוחד והורה. כהנא ואנשיו נמנעו מקירבה מיותרת בין הבנים והבנות. יש אצלו הפרדה מלאה בין המינים.

קלצ'נסקי, שהוא עצמו גרצ'ק, לא הבין תחילה מדוע דורש כהנא